Nasza Historia – Świętokrzyskie. Dodatek prasowy [PDF]

Wydawnictwo Delegatury IPN w Kielcach z 6 października 2022 r. na temat przebiegu Akcji Reinhardt w regionie kieleckim

W numerze

- **dr hab. prof. URz Wacław Wierzbieniec, *Niemiecka polityka antyżydowska na ziemiach polskich w latach 1939-1945 – cele i realizacja***
  Gdy wybuchła II wojna światowa, na ziemiach polskich swoistym preludium eksterminacji stały się we wrześniu 1939 r. zbrodnie dokonywane na Żydach i Polakach, przez wkraczające oddziały Wehrmachtu i gestapo. Przykładowo w Przemyślu Niemy po zajęciu tego miasta, dokonali aresztowań i zabili około 600 mężczyzn Żydów, głównie przedstawiciele inteligencji. Na Pomorzu Niemcy likwidując skupiska żydowskie, do końca grudnia 1939 r. zamordowali około 7 tys. osób.

Niemiecka „Aktion Reinhardt" w regionie kieleckim

nasza HISTORIA ŚWIĘTOKRZYSKIE

Niemiecka polityka antyżydowska na ziemiach polskich w latach 1939-1945 – cele i realizacja

- **dr Marek Maciągowski, *Choćby zupę i kromkę chleba… Tak żyli Żydzi w dzielnicach zamkniętych***
  „Jestem bosy, oberwany, bez pieniędzy i pracy. Nie mam już nawet na sobie koszuli, zaziębiłem się, gdyż chodzę boso. Inni ziomkowie nie mogą mi pomóc, bo sami sprzedają już ostatnie resztki na jedzenie. Sytuacja nasza, wysiedleńców jest okropna, nędza, strach przed zimą, lęk przed jutrem, skrajna rozpacz…" – te słowa

napisał 18 października 1941 r. na kartce wysłanej z getta w Nowej Słupi do matki nieznany z nazwiska Dawid, wysiedlony z Włocławka. Prosił o pomoc i przysłanie mu chociaż kawałka chleba. Jego kartka zachowana cudem w Archiwum Ringelbluma w Żydowskim Instytucie Historycznym w Warszawie jest świadectwem warunków życia ludzi, który w wyniku niemieckich planów Zagłady, musieli żyć w „dzielnicach zamkniętych”.

- **dr Jacek Andrzej Młynarczyk, *Zagłada Żydów w dystrykcie radomskim Generalnego Gubernatorstwa, Akcja Reinhard*** Deportacje ludności żydowskiej w dystrykcie radomskim do obozu zagłady w Treblince w ramach Akcji Reinhard rozpoczęto od wysiedlenia getta w stolicy dystryktu. Składało się ono z dwóch dzielnic mieszkaniowych. Pierwsza deportacja, mająca dla radomskich sił policyjnych jeszcze niejako charakter ćwiczebny, odbyła się w nocy z 4 na 5 sierpnia 1942 r. i objęła prawie 6000 Żydów zamieszkałych w dzielnicy Glinice. Na miejscu zamordowano prawie 700 osób. Pozostałych radomskich Żydów, w sumie 27 tys. osób, wywieziono do „obozu śmierci” pomiędzy 16 a 18 sierpnia. Również te deportacje przeprowadzone zostały w niezwykle brutalny sposób i kosztowały życie kolejnych 1000 osób, zastrzelonych na terytorium getta.
- **dr Alicja Bartnicka, *Zagłada przez pracę. Obozy pracy dla Żydów w regionie kieleckim w latach 1939-1945***

Wszystkie kieleckie obozy pracy były ściśle strzeżone z zewnątrz przez umundurowanych i uzbrojonych strażników, którzy rekrutowali się spośród volksdeutschy i Ukraińców. Praca w tych fabrykach nie była wynagradzana. Więźniowie otrzymywali wyżywienie z zakładowych kuchni, na które składał się chleb, zupa ugotowana z ziemniaków i brukwi oraz kawa bez cukru. Niskie racje i marna jakość serwowanego jedzenia w bardzo szybkim czasie powodowały wycieńczenie. Codzienną egzystencję dodatkowo utrudniały fatalne warunki mieszkaniowe.

- **dr Karolina Trzeskowska-Kubasik, *Zagłada chmielnickiego getta. „Pustka była, bardzo niedobrze”***
  Przed likwidacją getta w Chmielniku, miejscowy Judenrat zapewniano, że w zamian za zapłacenie sporej sumy pieniężnej, Niemcy odstąpią od jego likwidacji. Obietnice okupanta nie znalazły odzwierciedlania w rzeczywistości. Akcję wysiedleńczą getta w Chmielniku, przeprowadzono w trzech fazach. 1 października 1942 r. Niemcy wydali rozkaz, by mężczyźni w wieku od 16 do 45 lat oraz wszystkie niezamężne kobiety stawili się o 6 rano na rynku. W wyniku przeprowadzonej selekcji około 1200 Żydów wysłano do obozu pracy Hasag (Hugo Schneider Aktiengesellschaft Metallwarenfabrik) w Skarżysku-Kamiennej.
- **dr Tomasz Domański, *Judenjagd w dystrykcie radomskim – 1942-1945***
  Wraz z wysiedleniem kilkunastu

tysięcy Żydów do obozów śmierci z tak zwanych gett wtórnych (Sandomierz, Radomsko, Ujazd, Szydłowiec) w styczniu 1943 r., w dystrykcie radomskim została zakończona zbrodnicza Aktion Reinhardt. Nie oznaczało to końca prześladowania Żydów w tym regionie, ale też szerzej w Generalnym Gubernatorstwie. Proces Zagłady wszedł wówczas w kolejną (trzecią) fazę zwaną okresem polowań na Żydów – Judenjagd. Wszyscy Żydzi znajdujący się poza miejscami dla nich wydzielonymi byli bezwzględnie ścigani i mordowani.

- **dr Alicja Gontarek, *Czas Zagłady. Losy Żydów zwoleńskich podczas II wojny światowej***
  Wśród wielu źródeł historycznych, na podstawie których historycy analizują Zagładę, znajdują się żydowskie księgi pamięci. Po zakończeniu II wojny światowej wydawały je głównie w USA, Izraelu i w państwach Ameryki Łacińskiej żydowskie ziomkostwa, grupujące ocalonych z Holokaustu. Żydzi ze Zwolenia pod kierunkiem redaktora Berla Kagana przygotowali do druku swoją księgę pod tytułem „Zwoliner jizkor book” w 1984 r. w Nowym Jorku.
- **dr hab. Edyta Majcher-Ociesa, *Akcja Reinhardt w pamięci polskich sąsiadów***
  Artykuł poświęcony analizie konkursu dla dzieci i młodzieży „Nasi sąsiedzi – Żydzi”. Unikatowość prac nadesłanych na konkurs polega na odtworzeniu pamięci Polaków pamiętających swoich żydowskich sąsiadów i podzielenie się tymi wspomnieniami z

odbiorcami zainteresowanymi tym tematem. Tego rodzaju materiałów jest mało, ponieważ Polacy niechętnie opowiadają o swoich wojennych przeżyciach, a szczególnie o tych związanych z zagładą społeczności żydowskiej.

PLIKI DO POBRANIA

Nasza Historia – Świętokrzyskie. Dodatek prasowy (pdf, 1.44 MB) 06.10.2022 20:00